

Áruán buk a le on ái

PETERO

Worwor táil

Marán angagur án tám aratintin di lu long sáksáknai bos tám ruruna mai kándi sápkín tatalen má mai kándi angagur. Ái Petero a akeng i tan tám ruruna ngo da ololoh kuluk suri tan sápkín kálámul da káp lam bengta di (2Pe 2:1-22). Ái Petero a inau i di suri da mur i lain tatalen masik sár namurwai nemnem si Káláu (1:3-11). A mánán ngo pátum má kán minat (1:12-15), má ák abálsa di ngo lain arbin er dikte kipi a muswan, má ngo ái Karisito na kaleng mul. Midán ái Káláu ami pungpung (Mar 9:2-8) má worwor taru káián bos tám worwor tus a atumran ngo na kaleng (2Pe 1:16-21). Má ngorer bos tám ruruna koion da engenges sur rung er di parai ngo kápnate kaleng ái Karisito (3:3-7). Da kis monai kán purpurut (3:8-15) mai pilpil án tatalen, má da ololoh kuluk suri bos angagur án tám aratintin (3:14-18). Má erei á káplabin er ák le i buk minái ái Petero.

1 ¹ Á iau Saimon Petero iau le i pákán ram minái uratung narsá gam. Iau á apostolo si Iesu Karisito má á iau á kán toptop, iau lu longoi kán him a tari singing. Iau le i pákán ram minái má iak tarwai ur si gam erei gam ruruna i Iesu Karisito ngorer sár mul á gim er gim ruruna on. Kángit ruruna ngorer ái Káláu ákte tari si git er git nokwan i mátán kabin i táit a longoi ái Iesu Karisito. Ái á kángit Káláu má kángit Tám Araliu. ² Iau sung ngo artangan má bál matau na ur kamu ákákklis, má na lu pakpakta hanhan mul kabin i kamu mánán sur Káláu mái Iesu kángit Konom.

Gita liu namurwai nemnem si Káláu

³ Ái Káláu a kilkila pas git suri gita kis i lolon kán kiskis má lain ninsin, má ák tangan git suri gitá mánán i Káláu. Má kabin git mánán on ngorer, ái Iesu ák tabar git mai bos táit no er na tangan git suri giták liu namurwai nemnem si Káláu. A longoi ngoromin mai kán tilik rakrakai sang. ⁴ Má kabin i kán kiskis má lain ninsin, ái Káláu ák oror ngo na lain

long kulukna git mai tara lalain táit er a oror pagas mai. A oror ngorer, má a muswan ngo na long artálár on suri gamák sengsegeng. Má kabin gam sengsegeng ngorer, sápkín nemnem káián naul bim er a lu long bengtai kálámul, ái kápnate long bengta gam, má ninsin i gam na lu ngorer i ninsin ái Káláu sang.

⁵Áá, ái Káláu ákte long noi bos alal án táit minái sur git. Má ngorer gama lala songsong suri gama bontai kamu ruruna mai lain tatalen ur singin lite. Má kamu lain tatalen, gama pam talmi mai kamu mánán i nemnem si Káláu. ⁶Má kamu mánán i nemnem si Káláu, gama paptai mai kátlán kalengnai kamu liu. Má turán tatalen án kátlán kalengnai kamu liu, gama top on mul i kamu tur dik i katbán bos artohtoh. Má kamu tatalen án tur dik, gamák obop tikliknai mai tatalen án mur i nemnem si Káláu. ⁷Má uri turán tatalen án mur i nemnem si Káláu, gama pam tikliknai mai tatalen án armámna arliu i gam á bos tám ruruna. Má tatalen án armámna arliu i gam, gama top arsaktai mai tatalen án armámna uri narsán matananu no. ⁸Ngo ninsi gam a inngas tari bos matngan tatalen ngorer má dák lu pakpakta hanhan, ki gama mánán muswan i Iesu Karisito er kángit Konom. Má pasi á ngorer, gamák lain toptop káián ái Karisito má kamu liu na oboi lain wán. ⁹Mái sár ngo tám ruruna kápate liu namurwai sál erei, ái a ngoro rau ngo a ngoro kálámul kápate mákmák ur tepák. A ngoro a hol sirereh i kán liu ngo ákte arkeles kabin ái Káláu ákte hol palai kán sápkín.

¹⁰Rang buhang, gama lu lala kákir suri mur i tan lalain sál minái. Ngo gama longoi ngorer, ki gam inngas tar gam ur singin tan lite ngo a támin muswan ngo ái Káláu ákte ilwa pas gam má ákte kilkila pas gam uri kán matananu. Má á gam sang mul gama mánán pasi ngorer. Má ngo gam mur arwat pasi tan lalain sál minái, káp gama te tápsang alar Karisito, ¹¹má ái Káláu na tari nokwan si gam suri gamák sol uri lolsit si kángit Konom má Tám Araliu ái Iesu Karisito, má gama kis tiklik mai iatung i pokon er na kátlán ákákliis.

Ái Petero a nem on ngo da hol páptai bos táit min a le on

¹²Iau mánán ngo gam talas ur on á bos táit minái má gamá ruruna tumran i muswan án aratintin erei gamáte kipi. Mái sár ina lu balbal abálsa gam mul. ¹³⁻¹⁴^bIau mánán ngo pátum má ina obop palai kápán páplun i iau kabin ái Konom Iesu Karisito ákte parai singing. Má ngorer i pákánbung minái iau liu be, iau hol on ngo a nokwan singing suri ina apturi kamu holhol má abálsa gam mul suri bos táit minái. ¹⁵Má iau him rakrakai suri ngorer gamák hol páptai tan táit minái namurwai pákánbung ngo ina bokoh pas tili liu minái.

^a 1:6 Gal 5:22-23 ^b 1:13-14 Ioa 21:18-19; 2Ko 5:1

¹⁶ ^c I pákánbung gim bit gam suri rakrakai má purpurut káián ái kángit Konom Iesu Karisito, kápte gim lu mur i pukpuksa erei tan kálámul di lu poklah pasi sár. Auh, kápte. Á gim sang gim mákái mai mát gim á talsán minmáir má gimá bit gam on. ¹⁷ ^d Ái Káláu er Kákán ákte apakta pasi má ák tátngai ngisán urami i pákánbung a sosih i kaungán ái Káláu Tám Pulpulus Tánráu mák parai ngo, “Minái á natung, kang Kalik alal. Iau laes suri, má balang a kuluk mai.” ¹⁸ Á gim sang gim longrai kaungán a sosih tilami bát i pákánbung gim kis tiklik mai ami punggung káián ái Káláu. ¹⁹ Gim mákái ngorer pasi ák tumran muswan i kángim hol ngo worwor kán bos tám worwor tus a támin muswan. Gama lain longra pasi má kebeptai má na ngoro talas a talápár i kuron, má na tungai talápár ák lu han pang i ngahwán kábungbung i pákánbung ái Karisito na kaleng. I bung erei, talsán ái Karisito sang na atalsai kamu hol ngorer i mátál án arasa a atalsai naul matmatngan pokon.

²⁰⁻²¹ ^e Máí sár lala támin táit ngo gama talas suri táit minái. Bos worwor er i Buk Tabu tan tám worwor tus di tok páptai, kápte hut tili kándi holhol sang. Ái sár Tanián a Pilpil a táilna di, ngorer bos worwor di parai má le on, a tari ái Káláu sang si di. Má kápte kes na talas ur on á kandi bos worwor erei ngo ái Káláu kápte tángni.

Bos angagur án tám aratintin má kándi tatalen

2 ¹ ^f Hirá sang a mon á bos angagur án tám worwor tus di liu i katbán matananu si Káláu. Má na mon mul i bos angagur án tám aratintin i katbán i gam. Da parai ngo aratintin muswan á di parai, máí sár da parai angagur. Kándi angagur án aratintin na tok sáksáknai bál di ái rung di ruruna i kándi angagur. Bos tám angagur án aratintin minái, káksiai ngo ái Iesu ákte asengsegeng pas di, máí sár na laklak i kándi hol suri utung Iesu ngo kándi Konom, má dák lu aratintin kodong má parai worwor ngoromin ngo, “Gama taram i Iesu ngo kápte, a kuluk sár.” Má káp melek má, ái Káláu nák long sáksákna di. ² Marán te tám ruruna da mur i bos angagur án tám aratintin má dák mur i kesá matngan durwán tatalen sár di lu longoi. Máí rung kápte di ruruna, da mákái ngorer má dák para sáksáknai pinpidan si Káláu. ³ Bos tám aratintin minái da lala kon suri marán táit má dák agur gam mai tan pukpuksa er a tikbut pas tili kándi holhol sár má kápte támin. Da longoi ngoromin suri gamák supan di mai tan táit er di nem on. Máí sár tungu sang ái Káláu ákte atri nagogon uri di mák hol páksi ngo na amosrah i di. Ái Káláu kápte boptin, ákte eran pagas má na amosrah i di sang ngorer ákte parai.

⁴ ^g Mákái! Ái Káláu kápte tu mákmák palai á sápkín tatalen káián bos angelo er di ngáknágak on. Auh, kápte. A kabat di mák lápka di uri pokon án

^c 1:16 Mat 17:1-5 ^d 1:17 Mat 17:5 ^e 1:20-21 2Ti 3:16; 1Pe 1:11-12 ^f 2:1 Mat 24:11; Iut 4
^g 2:4 Iut 6

hiru áklis, pokon a lala kuron taladeng. Má kándi tu kis án kamkabat nák han pang i pákánbung ái Káláu na nagogon i di. ⁵hNgorer mul ái Káláu kápate tu gerger palai sápkín káián matananu i bet si Noa. Matananu minái di su bah di uri Káláu, má ngorer ái Káláu ák tarwai lala tibin uri di má di no ding kong. Máí sár ái Káláu a aliu Noa mam kán wák má atul i natun káláu máí kánditul atul i wák. Dihat tara wal sár dihat liu i tilik tibin erei. Ái Káláu a aliu pas di kabin ái Noa a lu arbin ur singin matananu ngo da mur i sál a nokwan káián ái Káláu. ⁶iMá a ngoi mul suri aru malar Sodom má Gomora. Ái Káláu kápate mákmák palai sápkín tatalen káián matananu. Kabin di longoi sápkín tatalen, ái Káláu ák nagogon i di má ák amosrah i matananu turán kándi aru malar mai kámnah mák tu lu kis i iahiahwán i di. Minái a tohtohpas má arapísla ur singin tan kálámul er di mur i kándi sápkín nemnem ngo da ngoi. ⁷iMáí sár kes sár á kálámul a kis á Sodom a tám nokwan, ngísán ái Lot, má a lala sák i bál suri matananu á Sodom kápdite taran i Káláu má dik tungai longoi toltolom durwán tatalen. Ngorer ái Káláu a aliwi má kápate mat i kámnah. ⁸Tám nokwan erei a kis i katbán bos sápkín kálámul, má i bosbos bung no a lu mákái sápkín ninsi di mák lu longrai kándi bos sangnán worwor mák tuan lala sák i bál suri. ⁹Má kabin ái Káláu ákte longoi ngorer tungu, a talas ngo a mánán ngádáh na saras pas di ngoi á tan kálámul di liu namurwai kán nemnem. Má onin mul na saras pas rung di lu taran on i pákánbung di áslai artohtoh. Má a talas mul ngo ái Káláu a lu arangrangas i di á bos sápkín kálámul onin nák han pang i pákánbung na supan di mai rangrangas ákákklis er na nagogon i matananu no. ¹⁰kÁá, ái Káláu na arangrangas i matananu no di lu hol páksi sápkín ami bál di, máí sár na lala arangrangas i rung di lala ngáknágak taladeng. Ái rung minái di tungai long artálár i durwán nemnem káián kándi torahin holhol má dik lu abulbul suri da rusan tar di má náng kátlán i di ái Káláu.

Bos angagur án tám aratintin minái di lu padang, má dik lu hol apakta pas di sang, má kápate di lu rumrum i rung a mon i kándi rakrakai imuni armongoh. Bos tám aratintin er káp kándi te mátut má dik lu sápkai bos sápkín worwor uri rung a mon i kándi rakrakai. ¹¹Di bos tilik ngul! Mákái bos angelo, di lala rakrakai sorliwi tan angagur án tám aratintin erei. Máí sár boh angelo kápdite para sáksákna rung a mon i kándi rakrakai imuni armongoh i pákánbung di tur tiklik i mátán táil ái Konom.

¹²mMáí sár bos tám aratintin minái, a káp kándi te lain hol, ái sár di mur i dánih kápán páplun i di a parai ngo da longoi. Di ngoro tan rokoi er di liu ngorer má bos kálámul dik lu up bing di uri namnam. Ái rung minái di lu ot bilingnai táit kápdite talas ur on. Ái Káláu na amosrah i di

^h 2:5 Tgk 6–8; 2Pe 3:6 ⁱ 2:6 Tgk 19:24; Iut 7 ^j 2:7 Tgk 19:1-16 ^k 2:10 Iut 7-8, 16
^l 2:11 Iut 9 ^m 2:12 Iut 10

ngorer i kálámul a sá bingi rokoi. ¹³Bos angagur án tám aratintin minái da áslai rangrangas kabin di arangrangas i tan lite. Á di di lu parmat ngo di lu agur gam. Pákánbung ngo gam namnam tiklik mam di, ki dik lu lala dungí bál di mai namnam má dan i mátán táil i gam no. Kápte di lu monai kuron suri long punmai kandi sápkín tatalen, ái sár di lu lala parmat mai kándi tan sápkín tatalen i mátán matamata, má ngorer dik long bengtai ngis gam má dik tari rumrum si gam mul. ¹⁴Di lu tari kándi kunlán liu suri araturán sara mai tan wák, má kápte di lu ting mai longoi sápkín. Di lu totor pasi bos tám ruruna erei kápate matuk be i kándi ruruna má dik lu tor di suri longoi sápkín ngorer i di di lu longoi. Di lala kámlemen suri agur pasi pirán tabal má minsik singin tan lite. Má kabin i tan sápkín táit di lu longoi, ái Káláu na nagogon i di má nák tur pala di tili mátán táil. ¹⁵"Dikte teleh alari sál a nokwan má dik han pas suri mur i sál a mur on ái Balam natun ái Beor. Kán liu ái Balam a kis i pirán tabal pasi ák bál tari sang suri longoi sápkín má náng kip pirán tabal til on. ¹⁶°Mái sár ái Káláu a tur kári kán tám worwor tus ngoromin. Dongki á kesi ololas káp a tini wor, mái sár kán dongki ái Balam a worwor ngorer i kálámul má a wor rakrakai uri Balam. Má i sál erei ái Káláu a tur kári kán tám worwor tus má kápate longoi ngul án tatalen.

¹⁷PBos angagur án tám aratintin minái di lu parai ngo da tángni ruruna kán matananu, má dák arwat suri mur i nemnem káián ái Káláu. Mái sár kápdite longoi ngorer. Kándi worwor a wáin ngorer i mátán dan tan kálámul di han suri utwai má kápte te dan on. Má a ngorer mul i kumlán meh meh a kihnga sarai á kihkih má kápte a hus i ráin til on. Má pasi á ngorer ái Káláu ák eran i pokon a tuan kuron suri da han ur on má dák áslai rangrangas áklis ái. ¹⁸Ngus di a káng mai worwor án apakta pas di sang, má a tu páhngán á kándi worwor. Mái sár di lu talka pas rung a pail be i kándi ruruna má di lu parai si di ngo a arwat suri da mur i bos nemnem án kápán páplun i di. Ái rung minái di hutngin ruruna, tungu sár di táu alar rung di lu mur i sápkín tatalen má ngorer kápdite lala talas be. ¹⁹Bos angagur án tám aratintin erei di atintini tan kálámul ngo di sengsegeng suri da longoi te matngan dánih di nem suri longoi. Mái sár á di sang kápdite sengsegeng. Á di di tan toptop kán sápkín tatalen, má kándi sápkín sál di mur on a kátlán i di. Iau utung di ngo di tám toptop kabin kurbin di lu parai á tan kálámul ngoromin, "Kálámul a toptop káián táit er a kátlán i kán holhol." ²⁰°Bos angagur án tám aratintin minái di táu alari durwán sápkín tatalen án naul bim tungu má dik mánán i Iesu Karisito kángit Konom má Tám Araliu. Má namur ngo di bali kai kaleng mul i durwán tatalen án naul bim má áng kátlán kalengna di, ki dikte lu toptop kán durwán tatalen mul. Keskam si

° 2:15 Lál 22:7; Iut 11; Apa 2:14 ° 2:16 Lál 22:28-35 P 2:17 Iut 12-13 ¶ 2:20 Mat 12:45

di kabin tungu be i pákánbung kápte di mánán sur Karisito, a támin ngo da áslai rangrangas, ái sár onin kándi rangrangas na lala pakta taladeng. ²¹ Ngo káp da han te mánán i tatalen a nokwan er a nem on ái Káláu, da han kipi rangrangas suri kándi bos sápkín. Má sár kabin dikte kipi aratintin suri nemnem si Káláu má dikte mur on, má onin dik su bah di ur on, kándi rangrangas na lala pakta taladeng sang. ²² Git lu longrai aru arabitbit er a para ngoromin, “Pap ngo ákte kákáik, ki áng kaleng mul suri ani káikán,” má “Bor ngo ákte siusiu i dan a pilpil, ki áng kaleng mul suri pelpel i polos.” Arabitbit minái a támin uri tan angagur án tám aratintin, kándi tatalen a inngas tari ngo di ngorer.

Elkalengleng káián Konom a tumran

3 ¹ Lain rang buhang, iakte le i kesi pákán ram tungu ur si gam má inái iak le mul i áruán pákán ram ur si gam. I aru no á pákán ram minái, iau abálsa gam suri bos táit gamáte mánán on, suri ngo i pákánbung gam bálsa pasi táit iau parai ur si gam, na tangan gam suri gamák lain hol kuluk. ² Tau nem suri gama hol páptai pinpidan si Káláu er kán bos tám worwor tus di arbin talas mai tungu. Má iak nem on mul ngo gama hol páptai tan aratintin káián ái kángit Konom má Tám Araliu er gim á bos apostolo gim asali ur si gam.

³ “Tilik lala támin táit iau nem on suri gama talas ur on a ngoromin. I tan áwáwatin bung minái i pákánbung ái Karisito kápate kaleng be, da hut á tan kálámul er da lu tartar retret mam gam, ái rung er di murmur sár i kándi sápkín holhol. Da lu tartar retret mai kamu ruruna ⁴ má dák parai ngo, “Koner si Karisito a oror ngo na kaleng mul. Erei, aiá má ái? Kápnate kaleng gut, be? Ái rung er di mulán ruruna i Karisito dikte mat pas, má kápte a lu kaleng be. Tan táit no a kis pagas sang ngorer tili tangkabin i akaksim ák han pang onin.” ⁵ “Di parai ngorer, má sár kápte di nem suri lain hol tangrai be i tan táit a longoi ái Káláu, má ngorer dik tu hol sirereh on. Hirá sang ái Káláu a worwor má ák tam purwai dan uri aru á kuir on, má iatung i katbán ák mon i armongoh. Má namur ák apáng pasi bim ák tapam hut tili katbán dan i lalin armongoh. ⁶ Má namur ák him mai dan má dan ák alámán i naul bim, má bos táit no di liu on dik mosrah i tibin. ⁷ Má i kán worwor sár mul ái Káláu ák sokopta páksi armongoh má naul bim áng kis pagas onin git má mákái, suri namur na os sarai mai kámnah. A sokopta pagas diar nák han pang i bung ngo na nagogon i bos kálámul má nák amosrahi rung kápdite rusan tar di uri lalin, ki nák os palai armongoh má naul bim.

^r 2:21 Luk 12:47-48 ^s 2:22 Kis 26:11 ^t 3:2 Iut 17 ^u 3:3 1Ti 4:1; Iut 18 ^v 3:4 Mat 24:48
^w 3:5 Tgk 1:6-9 ^x 3:6 Tgk 7:11; 2Pe 2:5

⁸Lain rang buhang, pákánbung gam hol tangrai oror káián ái Konom ngo na kaleng, koion gama ráwái táit minái. Kán holhol ái Káláu kápate ngoro kángit holhol má kápate wásái bung ngoro git lu wás bung. I kán holhol, kesá bung a arwat mai kesá arip á bet, má kesá arip á bet a arwat mai kes sár á bung. ⁹Te di hol on ngo a ninis ái Káláu suri long artálár pasi kán oror. Mái sár kápate támin. Ái Káláu na long artálár pasi sang i kán oror. Ái sár inái a kis pau monai tan kálámul kabin kápate nem suri tekesá kálámul na ekesi hiru i pokon án hiru áklis. Kápte. A nem i tan kálámul no suri da hol kaleng má dák tapriu suri.

¹⁰Áá, a mákmák ngoro bung si Konom a ninis, mái sár na hut sang. Má na hut asodar ngorer i tám siksikip. I pákánbung erei, armongoh na pugur má nák bokoh pas, má tilik málmálas na tun amosrahi tan kalkuir akaksim, má naul bim na pah turán tan táit no di liu on.

¹¹A muswan ngo bos táit no na mosrah ngorer. Má pasi á ngorer gama matngan kálámul ngádáh? A kuluk ngo kamu tatalen na pilpil áklis pagas má gamák liu ngorer i tan kálámul er dikte tar kunlai bál di ur si Káláu. ¹²Gama lala kákir má mákmák kursál suri bung káián ái Káláu ngo na hut, má gama him rakrakai suri nák hut melek. I bung erei, ái Káláu na tun amosrahi armongoh mai kámnah, má málmálas til on na tuni bos kalkuir akaksim nák tu dan má. ¹³Áá, armongoh má naul bim diara bokoh pas ngorer, ái sár ái Káláu ákte oror ngo na aksimi hutngin armongoh má hutngin naul bim. Má on á pákánbung erei, matananu da lu mur i kán nemnem masik ái Káláu. Min á tan táit git mákmák kursál suri.

¹⁴Má ngorer, lain rang buhang, kabin gam lala manman suri bos táit minái, má i pákánbung gam tungai manman suri, gama lala rakrakai suri ái Káláu kápnate ser pas te sápkín er i gam. Ái sár gama him rakrakai suri gama pilpil pagas má gamáng kis án matau mam Káláu. ¹⁵Gama mák ilmi ngo ái Konom a kis pau, má a kis pau ngorer suri bos kálámul dák hol kaleng má nák aliu pas di. Gam mánán i lain buh git ái Paulo. Ái mul a le ur si gam suri tan táit minái iau le on ur si gam. Ái a le i bos táit minái mai polon á hol a tari singin ái Káláu. ¹⁶Ái Paulo a parai mul á tan táit minái i kán tan pákán ram no a le on. Mái sár te táit a le on a tuan rakrakai suri da talas ur on, má ngorer ái rung di ngul uri sálán á midán ái Káláu má kápate matuk i kándi ruruna, ki dik lu gau arisai aratintin si Paulo ngorer di lu gau arisai te aratintin mul si Káláu er i Buk Tabu. Má kabin di gau arisai ngorer, ki a ngoro di eran i sál di uri hiru áklis.

¹⁷Lain rang buhang, gamáte talas suri táit minái. Má ngorer gama ololoh suri bos angagur án tám aratintin da káp lam bengta gam mai

⁸ 3:8 Sak 90:4 ⁹ 3:9 Aba 2:3; 1Ti 2:4 ^a 3:10 Mat 24:29, 35; Luk 12:39; 1Te 5:2

^b 3:13 Ais 65:17, 66:22; Apa 21:1, 27 ^c 3:15 Rom 2:4 ^d 3:17 Mar 13:33; 1Ko 10:12

kánda angagur án aratintin. Ngo gama longra pas di, ki gama pur pas má kápte má gama ruruna tumran i muswan án aratintin erei gamáte kipi. ¹⁸Ái sár gama las i matngan tatalen er a gas i bál suri ái kángit Konom má kángit Tám Araliu Iesu Karisito. Ngo gama longoi ngorer, ki kán artangan uri narsá gam má kamu mánán sur Karisito mul na lu marmaras hanhan. Gita tari ur singin á parpara agas onin má ákákli! A támin.